

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini
S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium,
à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum**

Erbermann, Veit

Herbipoli, 1661

Liber III. De Gratia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

LIBER TERTIVS.

DE

GRATIA

Melius ita præluit: *Mirabilis est procedendi ratio, qua utitur Bell. gratia & libero arbitrio. Quamvis enim controversiarum tractatione profiteatur adversus hereticos huius temporis, & Theologis nostris mar-*
hiatu vel rictu in Præfatione minetur: sex tamen libris, vix ullam controversiam gravem habemus ritè formatam ac digestam, qua adversus nos legitimè tractatur, sed magno strepitu agitur de Scholasticis questionibus, & domesticis Pontificiorum litigiis, & de erroribus Pelagianorum ad eorum participationem à suis interpolatoribus amolitam, sententiis nostris obliquè tantum & obiter maxima parte notatis. Perplexæ huius circuitionis vera causa fuit, quod inter Pontificios tam multe sint; & iam olim fuerint de istis rebus contentiones, qua sine ulla definitione Papæ agitantur, ut Bell. non habuerit certam aliquam & receptam Ecclesie Rom. sententiam, nostra doctrina opponendam. En scopulos! (clamat Mariana de morte & immortal d. 3. c. 8.) Neque vero tantum est aliquot annorum hac fluctuatio Pontificiorum. Ante annos fere trecentos, Braduwardinus noster vehementer imploravit Ecclesiam Rom. ut istas q̄q. determinare dignaretur. At isthoc tamen somno necdum excitatus est Papa. - Nobis igitur necessarium erit, maxima ex parte, præter institutam rationem excerpere illa ex Bellarmino, qua digna sunt animadversione &c. Resp. Puritanus iste gregariis suis tyronibus, quos credebat Bellarminum

vel n
cit i
vem
tam
de
Best
& ex
cha
tum
trio
eaus
Papa
ficu
uni
con
P. A
pos
dar
mo
pos
bil
neg
nis
lita
Qu
ber
& i
con
ret
ru
Pa
tio
cto
pro
log
jan

vel

vel non lecturos, vel non intellecturos, fucum facit insigniter. Quomodo enim *controversiam gravem vix ullam tractat* his VI. libris Bellarminus, qui tam operose capitalem & fundamentalem illum de libero arbitrio, gratia necessitante &c. errorem, Bestiæ quàm Homini magis congruentem exagitat, & excindit? Hunc articulum agebat olim Patriarcha omnium nostri ævi hæreticorum Lutherus, tum in assertione art. 36. tum in lib. de Servo arbitrio contra Erasm. cap. ult. *esse rem ipsam, summam causam, cardinem verum, omnium optimum, præ quo illi de Papa, Conciliis, Indulgentiis &c. sint nugæ.* Et revera sicut Pelagiana hæresis gratiæ divinæ inimica, hac unica veluti basi videbatur niti, negatione scilicet concursus generalis Divini, ut erudite ostendit P. Anton. Perez in 1. part. ita è diametro opposita hæresis Luthero-Calvinica adæquatè fundatur in negatione liberi arbitrii. Hinc enim mox pullulant cæteri errores, de decreto absoluto positivo reprobationis, de gratia efficaci irresistibiliter necessitante, de DEO auctore peccati de negatione gratiæ sufficientis, itémque Satisfactionis Christi pro omnibus mortui &c. de impossibilitate servandi præcepta, de justitia imputativa &c. Quod nonnulla huic principali Tractationi de Libero arbitrii & Gratia cooperatione præmittantur & immisceantur, quæ inter Theologos in Scholis controversa sunt, quid, quæso, reprehensionis meretur? Nunquid etiam in S. Augustino Pelagianorum malleo idem observavit olim S. Cælestinus Papa, qui sicut *profundiores de Gratia & Prædestinatione quæstiones intercurrentes non intendit sua auctoritate confirmare, ita noluit ullatenus improbare.* Libenter fatemur, nullam esse in Theologorum Scholis quæstionem difficiliorem, quæ jam à temporibus S. Augustini & Pelagii

inge.

ingenia exercuit, quàm ea ipsa de concordia Gratia & Liberi arbitrii. Fretum est angustissimum (ut vocat Did. Ruiz. in Præf. Tract. de Prædestinatione) quod transire innoxie est difficillimum, non declinando vel ad Scyllam Pelagianam, vel ad Charybdin Manichæi, Lutheri, Calvini &c. Et quamvis hæcenus à Sede Apostolica, aut universali Concilio, non sit definitum in quo præcisè consistat illa Gratiæ prædestinativæ efficacia libertatem arbitrii nihil obædens: complures tamen errores ad alterutrum extremum perniciosè vergentes anathematis cauterio notati sunt, quos inter sunt quoque illi quinque Iansenio-Calvinici ab Innocentio X. nuper confixi. Vbi quidè negativè potest, haud leve præjudicium ex illa Iansenianarum propositionum damnatione, illi Thomisticæ ad actus tam malos quàm bonos prædeterminationi illatum esse, [ita ut P. Bernardus Gujard è Prædicatorum Ordine Theologus Parisiensis anno 1655. apertè professus sit, *primâ frontè sibi non solum, sed aliis quam plurimis doctrinam Iansenianam Thomisticæ similitudinem quandam præ se ferre visam esse; unde & Lud. Montaltius Iansenita, in suis Epistolis Provincialibus contra Iesuitas gloriatur, inter delectos ab Innoc. X. Theologos Vincenrium Candidum è Dominicanis S. Palatii Magistrum, pronunciâsse, nihil se in quinque propositionibus Iansenianis censurâ dignum videre] tamen cum idem Gujardus cum suis Sodalibus protestentur asseverantissimè, se *re exactè ponderatâ comperisse tandem, illam aurichalcum, hanc obryzum, assignatis ultro citroque variis discriminibus; non est, cur literam illam hinc nostram faciamus, cum oppido multa & & gravia inter Catholicos & Luthero-Calvinicos controversa se offerant.**

CAPVT

CAPVT PRIMVM.

De Gratia significatione & distributione.

Hujus vocabuli (GRATIÆ) tres sunt in SS. literis notiones. Nam accipitur 1. pro quovis beneficio DEI, ut Sap. 16. ubi *gratia DEI dicitur omnium nutritrix*. 2. pro solo beneficio supernaturali, sive ex merito Christi, sive ex mera liberalitate DEI profecta. Sic Luc. 2. dicitur, *Gratia DEI erat in illo (Christo) pleno gratia & veritatis*, Ioa. 1. 3. propriissimè pro solis illis beneficiis supernaturalibus, quæ hominibus indignis conferuntur. Hæc cum sint vera & plana per se, opponit tamen Amesius S. Thomam. 1. 2. q. 110. a. 1. ubi ait: *Gratia tripliciter accipi consuevit. 1. pro dilectione alicuius. 2. pro aliquo dono gratis dato. 3. pro recompensatione beneficii gratis dati; quorum trium secundum dependet ex primo. Ex amore enim, quo aliquis habet alium gratum, procedit, quod aliquid ei gratis impendat. Ex secundo autem procedit tertium, quia ex beneficiis gratis exhibitis gratiarum actio consurgit.* Hæc doctrina sicut vera & elegans est, (ut fateatur Amesius:) ita Bellarmino minimè aduersatur, uti patet mox in prima partitione. Calumniatur ergo graviter Amesius cum ait: *Huius notionis (qua gratia sumitur pro dilectione) qua in Scripturis maximè celebratur, & præ omnibus facit ad DEI gloriam & fidelium consolationem, raro & obiter fit mentio apud iustitia operum patronos. vident enim omnes suas notiones meritorias, hac una notione gratia funditus everti.* At non certè videmus hoc, sed videmus ac propè palpamus mendacissimam criminationem Puritani, quæ infra, ubi de Merito, excutietur,

1. Partitio Gratia, secundo & tertio modo sumpta, est in gratiam æternam, quæ est æternus DEI amor; & temporariam in beneficiis vocatio-

nis

nis & justificationis consistentem, quæ sunt effectus gratiæ æternæ. Amesius turpiter fallit aut fallitur cum ait, *Hanc partitionem priorem, illam notionum distinctionem refutare* 1. quia æterna gratia confert omnia beneficia, non est beneficium quod nobis confertur, & proinde in illis notionibus non continetur. Resp. Non Bel. sed Amesius refutat seipsum. Quomodo enim verum est, nos Pontificios raro & obiter mentionem facere dilectionis illius æternæ & Prædestinationis, qua gratuito nobis præparavit omnia beneficia gratiæ quibus liberamur; cum tamen expressè profiteamur esse primum & radicem omnium beneficiorum reliquorum? aut cur gratiam & beneficium ad eas angustias coarctemus, ut non nisi ipsa dona collata eo nomine veniant? Inepta hæc imprimè Logomachia est, & planè veritati adversa. Discite hoc Puritanus à Gentili Seneca, qui l. 1. de Benefic. c. 5. sic ait. *Non potest Beneficium manu tangi, animi cernitur: multum interest inter Beneficii materiam & beneficium. Non quid fiat, aut detur, refert, sed qua mente*

II. Gratia temporaria est vel gratis data aliorum salutem præcipuè collata, vel gratum faciens ad propriam cujusque salutem potissimum data. Quæ hîc carpit Amesius, disjicientur infra lib. VI. ubi de Iustificatione Christi extrinsecè nobis imputata.

III. Gratia gratum faciens, est vel gratia permanens, seu habitus infusi; vel gratia auxilii specialis, seu motio specialis. Amesius iterum suum de imputativa justitia errorem objicit, planèque falsò addit: *Auxilium DEI cum habeat animas nostras pro obiecto, & non pro subiecto formaliter neminem gratum facere constat.* Sic est: at neque nos dicimus auxilia illa divina nos formaliter gratos reddere DEO & justos, sed causaliter, procurando dispositiones ad Gratiam habitualem acquirendam requisitas.

I
pertin
adjuv
rectio

& effi
& 3,
daciis
re Bell
illa sup
motio

velim
rimu
1. 2. q
operan
qui se
suffici
fugere
bit ex
sio al

CA

dispu
Grat
mon
contr
usqu
tiz i
temp
cos
ne a

IV

IV. Auxilium speciale est excitans, ad quam pertinent divinæ illustrationes & inspirationes; & adjuvans, ad quam spectat divina cooperatio, directio & protectio.

V. Partitio auxilii est in Gratiâ sufficientem & efficacem, de quibus mox in particulari, cap. 2. & 3, Sed tamen neque hîc Amelius interim à mandaciis abstinere potuit, seu voluit, cum ait: *hesitare Bellarminum & non constare Pontificiu, utrum gratia illa sufficiens sit habitualis gratia, vel auxilium tantum & motio specialis, &c.*

IV. Gratia efficax est vel operans, quæ facit ut velimus; vel cooperans quæ facit, ut quod voluerimus impleamus. Opponit Amelius S. Thom. 1. 2. q. III. 2. 1. disertis verbis docentem, *Gratiâ operantem & cooperantem esse eandem gratiâ, sed distinguere secundum diversos effectus.* Dein ait, *etiam de gratia sufficienti & efficaci instam disputationem cum Calvinicis fugere Bellarminum.* Sed hoc esse calumniam patebit ex cap. 2. & 3. S. Thomam mala fide ab Amelio allegari, patebit eum articulum legenti.

CAPVT SECVNDVM.

De Gratia Sufficiente.

Amelius hîc dissimulat quæ Bell. 2. c. 3. 4. 5. disputat contra Calvinum, Kemnitium &c. de Gratia habituali. Quàm vana igitur fuit querimonia cum in Proœmio desiderari *formatas rite controversias graves* ajebat! Saltum ergo facit Amel. usque ad cap. XI. ubi Bell. ait: *Partitionem Gratiæ in sufficientem & efficacem Hæretici nostri temporis omnino repudiare coguntur, cum apud eos, qui à D E O moventur, necessario bene agant; qui verò non moventur, non possunt*

possint bene agere, ac per hoc omnis DEI motio sit efficax, nulla sufficiens. Amesius. *Falsa hinc omnia, & calumniosa.* Nam 1. partitionem istam non omnino negamus; sed sensu illo Pelagiano, quo à Iesuitis nonnulla explicari solet. Non distinctionem, sed separationem Gratia ad conversionem simpliciter sufficientis & efficacis negamus, 2. Apud nos non omnes illi qui à DEO moventur, necessariò bene agunt: novimus enim multos tam externe quàm interne moveri ad bene agendum, qui tamen motibus illis resistunt. 3. Apud nos etiam, qui non moventur actu ad hoc aut illud bonum, sæpe tamen potentiam & facultatem habent faciendi bonum quod non faciunt. Respondeo. Quomodo falsa & calumniosa dici potest assertio Bellarmini, quam verbis tam perspicuis ipsius Calvinus l. 2. c. 3. §. 10. proponit? *Voluntatem*, ait Calvinus, movet gratia, non qualiter multis sæculis traditum est & creditum, ut nostræ postea sit electionis, motioni aut obtinere, aut refragari, sed illam efficaciter efficiendo. Unde & anescunt omnia effugiola Amesiana. Si enim gratia non aliter movet voluntatem, quàm efficaciter ita efficiendo bonum, ut non sit in electione voluntatis refragari, ut aperte contra nos Calvinus asserit, quomodo motioni gratiæ resistitur? Verba dat Puritanus. At ecce! mox seq. th. quod in 1. th. videbatur negare, re ipsa asserit. Nam postquam rejecisset definitionem auxilii sufficientis à Bellarmino allatam tanq. tenebricosam & lucifugam, nempe hanc: [Auxil. sufficiens dicitur, quo DEVS ita hominem vocat & excitat, & juvare dirigendo, protegendo, cooperando paratus est, ut revera possit ille sic excitatus & vocatus velle credere, velle converti, velle bonum aliquod facere, tametsi re ipsa non velit credere, aut converti, aut bonum illud facere.] Hac, inquam, explicatione reverà lucidissimâ rejectâ, subdit: *Quæstio non est de quocunque modo volendi credere & converti, sed de ipso credere & converti.* Dein adductis testimoniis Barth. Medinæ & Bannesii, sic format statum controversiæ: *Negamus*

igitur auxilium DEI sufficiens, quo possit homo vel intrin-
 seca sua potentia, vel indifferentem DEI gratiam determi-
 nando converti ab iis recipi, qui nunquam reipsa conver-
 tuntur. Verum hæc Amesiana omnia scatent frau-
 dibus & fallimoniis. Nam 1. Si quæstio non est de
 posse, sed tantum de operatione actuali, cur se op-
 ponit Amesius huic divisioni auxilii excitantis,
 quo vel possumus converti, vel reipsa convertimur?
 2. Quæstionem hanc esse juxta Calvinum patet ex
 apertis ejus verbis, & etiam larvatos omnes Calvi-
 nistas, Iansenistas scil. quorum propositio nuper
 ab Innoc. X. damnata hæc est: [*Aliqua DEI præ-
 cepta hominibus iustis volentibus & conantibus, secundum
 præsentem quas habent vires sunt impossibilia: deest quoque
 eis gratia, quâ possibilia fiant. Item, Interiori gratia in
 statu nature lapsæ nunquam resistitur.*] Nunquid tam
 à Calvino quàm à Iansenio præcisè negatur gratia
 sufficiens ad servanda præcepta? Et hanc contro-
 versiam gravissimam esse, quis sani capitis negave-
 rit? 3. Medina, Bannez alique Thomistæ commu-
 niter, ut hæreticam rejiciunt assertionem Calvinî
 & Iansenii, qua tollunt gratiam sufficientem ab
 efficaci distinctam, ut videre est apud Bern. Guiar-
 dum, qui lib. 2. qu. 2. ostendit: *apud Thomistas de fide
 esse, infallibiliter dari gratiam sufficientem, quotiescunque
 occurrit præceptum adimplendum.* Vnde liquet, Me-
 dinam & Bannezium planè impertinenter huc tra-
 hi. 4. Nihil ad præsentem controversiam, [quæ
 præcisè hîc est, *an detur aliquod auxilium gratia quod
 sit sufficiens, & non sortiatur effectum?*] facit, sive homo
 sua intrinsecâ potentia, sive indifferentem DEI gra-
 tiam determinando possit converti. Hoc enim
 non ad an est, (de quo solo hîc agitur) pertinet. An
 verò libera voluntas gratiâ tali sufficiente præventa
 & excitata, possit per intrinsecam potentiam deter-
 minare seipsam ad respondendum excitationi, vel
 non, alibi definiendum est. 5. Sycophantatur Ame-
 sius, cum ait, *se non negare omnino partitionem istam.*

sed tantum sensu illo Pelagiano, quo à Jesuitis nonnullis explicari solet. Calumnia hæc, qua passim Catholicos impetunt adversarii, infra depelletur. 6. Cum igitur re ipsa contra suum Magistrum Calvinum admittat Amesius, multos etiam interne moveri ad benè agendum, qui tamen motionibus illis resistunt: planè frustra eludere conatur argumenta Bellarmini, qua probant, gratiam dari sufficientem, cum qua possent, si vellent, converti, qui de facto non convertuntur. Supervacaneum proinde est Amesianas tergiversationes hic prosequi: sufficit adnotare Bellarminianas probationes, 1. ex Isai. 5. *Quid est quod ultra debui facere vineæ meæ & non feci?* Dominus dederat illi sufficientem culturam, seu gratiam, per quam verè & propriè converti possent; neque aliàs potuissent expectare fructum bonum: gratiam tamen efficacem non habuerunt: nam si habuissent, fructum bonum utique fecissent. 2. ex Matth. 23. *Quot es volui congregare filios tuos & noluisti?* Quomodo voluit Dominus congregare filios Hierusalem, & ita voluit, ut queratur de nolentibus; si eos quos sciebat per se non posse velle, non iuvit ut possent velle? Non igitur carereunt gratia sufficiente. 3. ex Act. 7. *Vos semper resistitis Spiritui S.* Inspirabantur igitur eis bona desideria, ita ut converti potuerint. Nam aliter quomodo resistebant Spiritui S. & cur iam acrius arguuntur? 4. ex Rom. 2. *an divitiarum bonitatis eius & patientie, & longanimitatis contempnisti? Ignoras, quia benignitas DEI ad poenitentiam te adducit?* Cur DEVS ad poenitentiam expectaret, quibus non dedisset sufficientem auxilium ad conversionem? ignorat fortasse, tales non posse converti? Nimis dispar est ratio inter eos, quos DEVS novit non se converturos esse maxime possent, & illos, quos scit non habere vires sufficientes & auxilia ad conversionem. 5. ex Apoc. 3. *Ego sto ad ostium & pulso.* Ii ad quorum cor Dominus pulsat, si non habent sufficientem auxilium

xilium
eos ap
vere fu
differ
evitar
suos a
peccat
suffici
serven
se non
ullus
coope
sunt p

Grati
sima,
disputa
eam je
ret
advers
duas o
musi
bat.
inqui
mus
sima
ultra
trove
mini
majo

xilium

xilium aperiendi, cur Dominus pulsat? an ignorat eos aperire non posse. 6. Si non datur gratia aliqua verè sufficiente, primus homo non suâ culpâ cecidisset. Quomodo enim peccat in eo quod nequit evitare? Videbitur quoque DEVS deserere amicos suos antequàm deseratur ab eis. Cùm enim justus peccat, non habet gratiam efficacem. Ergo si nec sufficientem habet, deseritur à DEO quem non deseruerat. Denique tunc nemo posset vere dicere, se non fecisse tantum boni, quantum potuit; nec ullus se reprehendere, quod gratia DEI non fuerit cooperatus quantum potuit & debuit; quæ omnia sunt perabsurda, & à sensu Sanctorum alienissima.

CAPVT TERTIVM.

De Gratia efficace.

Quæstio est, qua in re sita sit, vel unde sumatur Gratia efficacia? Hanc quæstionem, quam vis sit gravissima, & cardo omnium, qua de Gratia & libero arbitrio disputantur: Bell. tamen (pro sua calliditate noluit in eam sese demittere, ne Pontificios quosdam nimis offenderet. Non disputat igitur adversus Nostros directè; neque adversus quenquam nominatim, sed levi & molli brachio duas opiniones perstringit, & suam tertiam innuit potius musitando, quàm distinctè proponit, aut solide probat. Quæ habet ad rem, paucis revocabimus ad examen, inquit Amesius. Verum enim vero quid hic dicemus esse ad rem? Controversia ista est sanè gravissima omnium, quæ in Scholis Catholicorum jam ultra LX. annos agitur: at absolutè inter Controversias Fidei inter Nos & Luthero-Calvinicos minime referri potest, unde non nisi incidenter pro majori declaratione aliarum Fidei controversiarum

eam quoque breviter delibavit Bellarminus, quæ deinceps supremo conatu inter Dominicanos & Societatis Theologos disceptata est. Conspirant autem concorditer omnes Catholici in hoc (contra Pelagianos ex una, & Manichæos, Calvinicos, Iansenitas ex altera parte,) à parte rei veram & summam esse humanæ libertatis cum gratia divina concordiam ita, ut nec Libertas arbitrii etiam in supernaturalibus vi gratiæ irresistibilis impediatur & tollatur; ut volunt posteriores; nec Gratia necessitas negetur ob liberi arbitrii facultatem & vires. De modo autem conciliandi utrumque nihil unquam ab Ecclesia definitum est, nihil è Scripturis SS. aut Traditione Ecclesiastica planum & firmum habetur. Vnde jam à S. Augustini ævo usque huc semper in confesso fuit in omnium Theologorum Scholis (si Durandum & Dolam concursum DEI generalem negantes excipias) id quod M. Augustinus pronunciavit l. de Gratia Christi cap. 47. *Ista quæstio, ubi de arbitrio voluntatis & DEI gratia disputatur, ita est ad discernendum difficilis, ut quando defenditur lib. arbitrium, negari DEI gratia videatur; quando autem assertitur DEI gratia, liberum arbitrium putetur auferri.* Oritur autem tota difficultas ex hoc Ceratino: Vel gratia divina, quæ est medium, per quod DEVS efficaciter perducit ad salutem, humanæ voluntati imponit necessitatem, vel non. Si 1. destruitur libertas, cum hæc consistat in indifferentia ad agendum, vel non agendum. Si 2. quomodo salvatur efficacia gratiæ, eique innixa certitudo immobilis Prædestinationis æternæ? Si enim non est necesse ut homo consentiat gratiæ efficaci, fieri potest ut ei dissentiat, adeoque contingere poterit, ut decretum Prædestinationis corruat, & voluntas DEI efficax non consequatur effectum. Sicut autem tempore S. Augustini & proximè eum consequentis annis, nemo Orthodoxorum rebatur, ad Fidei Catholicæ integritatem necessariam esse definitionem

nitior
num i
num
cieba
anath
Calvi
rios d
tini, &
ab Inn
S. Coe
hæresi
pronu
interca
hæretic
NON
Videa
Pelag.
nem c
ravit,
Indica
solvi a
setur t
auxili
nos &
larmin

com co
na, ita
licet se
quia v
nio ali
Scriptu
Prædes
efficac
quirita
hanc ha
Iesuita
quit, e

nitio- nem huius & similium profundarum quæstio- num in disputatione Pelagianos inter & Augusti- num habita emergentium : ita & nunc. Si suffi- ciebant tunc contra Pelagianos novem illi articuli anathemate sanciti ; cur nunc, quæ contra Luthero- Calvinicos errores Pelagiano è diametro contra- rios damnandos, non sufficiant Canones Triden- tini, & contra Iansenianos, quinque propositiones ab Innoc. X. confixæ ? Cur non liceat & nunc cum S. Cœlestino (qui supradictos IX. articulos contra hæresin Pelagii Apostolica auctoritate confixit) pronunciare ; *Profundiores verò difficiliorésque partes intercurrentium quæstionum quas latius pertractarunt, quæ hæreticis restiterunt, sicut non audemus contemnere, ita* NON NECESSE HABEMUS ADSTRVERE ? Videatur è Reformatis Gerhard. Vossius l. VI. Hist. Pelag. th. 17. 18. Quòd verò Bell. hic suam opinio- nem contrariis refutatis breviter firmavit & decla- ravit, non censendus est extra oleas esse vagatus. Indicavit enim quomodo ipse putaret probabilius solvi argumentum illud, quo juxta Calvinicos cen- setur tolli libertas arbitrii in supernaturalibus per auxilium efficax ; Lustremus ergo cavillos Amesia- nos & calumnias, quibus unice hic oppugnat Bel- larminum. Dixerat cap. XII. Bellarminus.

Prima opinio eorum est, qui gratiam effica- com constituunt in assensu & cooperatione huma- na, ita ut ab eventu dicatur gratia efficax, quia vide- licet sortitur effectum, & ideo sortitur effectum, quia voluntas humana illi cooperatur. Hæc opi- nio aliena est à sententia S. Augustini, & etiam Scripturarum divinarum ; evertit fundamentum Prædestinationis divinæ, & abutitur voce Gratiæ efficaciæ. Amesius non negat hæc verè dici à Bell. quitatur tamen quòd *amicè & familiariter tractet hæc hæresin, quia multos & magnos fautores habeat inter Iesuitas, nempe Molinam, Becanum &c. Imo, in- quit, eadem, (quamvis aliis verbis fucata) est Sententia*

Suarez, Vasq. & ipsius etiam Bellarmini, ut paulò post apparet. Reip. Hæc est enormis calumpnia. Nam à nullo Pontifice, nullo Concilio reprobata est sententia ut hæretica. Calvinicorum damnatio quâ, quicquid fatalem necessitatem non inducit voluntati humanæ, ut Pelagianum impiè criminatur, nec pili facienda est. 2. Non nisi per pinguet calumniam ea opinio affingitur Bellarmino, Suarezio &c. cum anno M. DC. XIII. hi inter præcipuos Theologos, P. N. Generali Claudio Aquaviva auctores fuerint, ut Decreto universali proscriberent Societatis Scholis & libris eam ipsam sententiam in quam incautus declinarant nonnulli. 3. Videatur ipsum Decretum in Tomo 2. Tanneri Disp. VI. qu. 2. dub. 5. num. 86.

II. Sententia est eorum, qui docent, Gratiam DEI efficacem esse actionem DEI physicam, quæ determinet voluntatem ad volendum & eligendum bonum. Hæc opinio videtur mihi aut eadem omnino eadem cum errore Calvinii & Lutheranismi, aut parum ab illo distare. Nam destruit gratiam sufficientem: tollit è medio liberum arbitrium. Destruere gratiam sufficientem patet, quia si gratia efficaciter physicè prædeterminans necessaria est ad hoc, ut voluntas moveatur, sine qua motione nihil à voluntate fieri potest; Ergo sine hac gratia physicè & efficaciter prædeterminante nullum potest fieri actus bonus. Ergo nulla extra hanc datur gratia sufficiens verè. Liberum verò arbitrium destruit, quia posita gratia prædeterminante non est in potestate lib. arbitrii agere vel non agere; neque est in ejus potestate, ut ea gratia ponatur vel non ponatur. Ergo necessariò & non liberè voluntas agit. Amesius hanc Bellarmini veriss. doctrinam non aliter rejicit quàm auctoritate D. d. Alvarez quem ait Disp. 31. docere hanc Conclusionem esse omnium Thomistarum &c. Postea, adductis aliis ejusdem Doctoris verbis, (quæ apud eum non repetio) sic

con-

conclu
apertè
mi et
trans
hic, u
in cit
loci, a
rum T
errasse
tiam i
sine re
res &
cto.
Thom
ritani
Necr
mus,
nem p
eand
distar
præde
termin
tem;
vinus
Calvi
clusio
Ante
hoc:
clusio
non lib
hanc
mict
Defe
& C
all. ti
præde
Iudic
Calvi
4. di

concludit. *Hac sententia sic explicata est planè nostra, & apertè satis traditur in S. Scriptura.* Verum quis non mi etur, Puritanum hunc subito in Thomistam transformatum? Sed verba dat multipliciter etiam hîc, ut aliàs frequenter. Nihil simile habet Alvarez in cit. Disp. 31. imò Conclus. 3. principalem eius loci, aliquo modo huc spectantem, ait esse *recentiorum Thomistarum*; & in fine eius Disp. ait, *Calvinum errasse, quòd ex antecedente catholico per malam consequentiam intulerit contra Fidem, lib. arbitrium esse titulum sine re.* Et Disp. 121. num. 10. enumerat sex errores & blasphemias à Calvino admissas in hoc puncto. Qua fronte ergo ait Amesius: *Sententiam hanc Thomistarum esse planè suam, h. e. Calvinicam seu Puritanicam?* an ergo à Magistro suo Calvino defecit? Nec refert, quòd nos quoque cum Bell. existimemus, hanc sententiam, quæ per Prædeterminationem physicam constituit gratiam efficacem, aut esse eandem cum errore Calvini, aut parum ab illo distare. Nam nos persuasi sumus, & quasi physicè prædeterminati à lumine naturali, per eam prædeterminationem tolli omnem veram arbitrii libertatem; quod ipsum quoque indubitanter tenuit Calvinus cum suis, ut agnoscit Alvarez. Quomodo ergo Calvinicus Amesius dicere potest, *Thomisticam Conclusionem prout ab Alvarezio exponitur, esse suam*; cum Antecedente tantum à Thomistis accepto, [nempe hoc: *Voluntas prædeterminatur à gratia efficace.*] Conclusionem inferant cum Iesuitis hanc: *Ergo voluntas non liberè agit, sed irresistibiliter agitur?* Porro contra hanc sententiam plura non addo, sed ad Scholas remitto, & ad doctissimam P. à S. Iosepho Fullienfis Defensionè S. Thomæ contra Prædeterminat. phys. & Concordiam suavem Disp. 2. sect. 6. & 7. ubi àll. tis ipsius Amesii variis locis, tanta incommoda prædeterminationis phys. supremo Controversiarum Iudici Rom. Pontifici proponit. Quàm sincerè autè Calvino relicto Thomistis se jungat hîc etiam in Th. 4. dicens, *Rectè à Thomistis negari per prædeterminationè*

illam tolli libertatem, patebit lib. seq. Interim notandum est alia gravis calumnia, qua ibidem Bellarminum esse inter eos lib. arb. patronos, (apud Azorium) qui voluntatem nostram liberam faciant, faciunt sacrilegandum negant DEVM omnia nostra bona opera profiniri. Calumnia, inquam, est hæc luculenta, cum Bellarmino oppositum semper aut indicet, aut supponat, ac precipue lib. 2. cap. 10. & seqq.

III. Sententia (quæ est Augustini) Gratiam efficacem collocat in interna suasionem: quæ per lib. arb. respui potest, & tamen infallibilem effectum habet, quia DEVS eam suasionem adhibet, quam congruere novit ingenio eorum, quos infallibilitate & efficaciter trahere decrevit, & quam certò novit ab eis non contemnendam. Amesius. *Opinio ista Jesuitica consistit in tribus, quæ triplicem fucum faciunt imperitis. Statuit enim ad efficaciam Gratia concurrere. 1. Suasionem & motionem moralem. 2. Suasionis & gratia congruitatem. 3. Præscientiam DEI de suasionis & gratia congruo effectu, vel eventu in conversione illius qui vocatur. Hac quidem omnia ab Augustino ponuntur, & à nobis libenter conceduntur, quia ex Scripturis & naturæ rerum facile possunt comprobari. At verò in omnibus istis latent insidie diligenter cavende. Quænam, quæso, hæc sunt insidie? Res planè risu & puerorum fibilis digna! Insidias in tribus illis veritatibus irrefragabilibus latere, non aliter probat, quàm quod illis non adnectamus falsitates duas Calvinicas, & quartam veritatem quàm revera nunquam exclusimus à negotio salutis, (concursum nempe DEI efficacem) eam tamen in ipsa ratione vocationis efficacis ut sic includi meritò negamus, nec vel leviter probat contrarium Amesius. Conatur tamen cum fructu ostendere, Bellarminum non elisisse Obiectiones adversariorum.*

I. Obiectio. Gratia efficax non est in illustratione & inspiratione, seu vocatione & suasionem constituenda, quia ista ad legem & literam, non ad gratiam & spiritum pertinent.

tinent. Resp. Multum interest inter gratiam interna-
 suasionis & externæ concionis, admovetur illa
 auribus cordis, lumen infundit, afflat initium bonæ
 voluntatis. 2. Quamvis proponere objectum, per
 se non ad spiritum, sed ad literam pertineat; tamen
 ad gratiam pertinet, ut ea lectio vel concio occur-
 rat, quæ est accommodata ingenio, præsertim si acce-
 dat internus Doctor, qui aperiat cor intendere his,
 quæ audiuntur, aut leguntur. 3. Gratia interna
 cooperatur etiam physicè ad eliciendum actum de-
 liberatæ voluntatis. Amesius hanc solutionem
 planè solidam frustra *enervare* conatur. Nam ut
 demus, quod ex D. Alvarezio contendit Amesius,
 Pelagium tandem à Catholicis adactum, præter
 externam, internam quoque à solo DEO injectam
 suasionem & vocationem admisisse; certum tamen
 est (ut agnoscit Alvarez) eum huius internæ gratiæ
 necessitatem constanter negasse, quam nos cum
 Bell. constanter propugnamus. Ad hæc nec vola
 nec vestigium in Pelagio apparet, quo ipse Gratia
 efficaciam in tali *suasione interna ex speciali & efficaci*
affectu perficiendi certissimè in nobis Boni profecta, qualem
 nos docemus, constituerit. Vnde & vanum est
 quod Amesi. 2. negat *per talem suasionem afflari ini-*
tium bona voluntatis, eò quod *multis suasio adsit, qui nul-*
lum initium habeant bona voluntatis, & contradictionem
involvat, ut suasio afflet initium illius rei, quam totam
suadet. Hoc quippe verum est de suasionem quali-
 cunque sufficiente, non autem quæ cum præscien-
 tia congruitatis data est ex affectu efficaci. Nec
 certè vel umbra contradictionis apparet in hoc,
 quod sicut suggestio Dæmonis; moralis causa est
 totius actionis sceleratæ; ita illuminatio & inspi-
 ratio sancta DEI afflet saltem in tium bonæ volun-
 tatis, imò omne velle & perficere nostrum fan-
 ctum.

II. Obj. Si gratia efficax est interna suasio; quâ ita
 vocatur aliquis ut aptum est ei, ut vocantem non spernat;

D d d 5

grat-

gratia sufficiens, ut ab efficace distinguitur, nihil erit aliud nisi interna suasio, qua ita vocatur aliquis, ut aptum ei non est, ut vocantem non spernat. Consequens est absurdum. Ergo & antecedens. Resp. Nihil absurdi ostendi potest in Antecedente bene intellecto, cum utrinque indubitatum sit ex Evangelio, DEVM vocare aliquos, qui merito debebant & poterant vocationi respondere, nec tamen respondent; & viceversa aliquos non vocare eo modo, quo prævitet eos sibi responsuros, ut de Corozaim & Bezaida, ac viceversa de Tyriis Sydoniis que constat: nec juvat nuda Amesium asseveratio contradictoria. Unde enim probat, Galilæos illos non habuisse vocationem simpliciter sufficientem ad conversionem, cum hanc constet à verbis Christi futuram sufficientem simpliciter ad conversionem Tyri & Sidonis? Certissime ergo fallit aut fallitur, dum tam temerè ait certissime falsum, quod tantum non apertis verbis Evangelii constat esse verum. Quis jam nisi absurdissimus dicet absurdum id quod DEVS facit? Non vocat ergo DEVS reprobos, cum videt eos sequuturos vocantem; vocat verò frequenter, cum prævitet non sequuturos, & tamen possent. Neque enim ad sinceram DEI vocationem necessaria est efficacia omnimoda. Quid si enim reliquisset omnes communi Providentiæ, ut poterat, ac sine speciali affectu distribuisset auxilia gratiæ prout fors & cursus rerum ferret (ut nonnulli minus probabiliter putant de facto evenire.) An quis posset ideo justè conqueri? Si tunc non, cur jam, cum reprobos relinquat providentiæ communi, qua salvari revera possent & salvarentur etiam, si per ipsos non staret? Præter inania verba nihil ad rem facientia non habet quod reponat Amesium. Illud vero perorsus absurdum, cum putat pari ratione, posse DEVM vocare eos, qui carent auxiliis sufficientibus, damnareque non respondentes vocationi, ac eos quos

quos
ximè
DEO
sancti
cent.
verti
rum e
sequi
reluct
gruè,
Jesu ta
sius)
pam p
suffici
pateb

minia
cacia
rea fa
mentu
minis
opini
auric
effica
verò a
entia
voca
feligi
aliis t
cretu
rum
illa q
li ho
est ex
viciff
mo,

quos prævitet non sequituros vocantem, cum maxime possint. Prius equidem tyrannicum est, & DEO affingere blasphemum est: posterius DEVM sancte & iuste facere, satis perspicue SS. litteræ docent. Et quamvis certissimum sit, neminem converti nisi qui congruè vocatur; non minus tamen certum est, posse sufficienter vocatos, dum modo velint, sequi; non verò nisi impie posse eosdem vocanti reluctantes, suam inobedientiam vocanti non congruè, imputare. Non est proinde quod *compescant Jesuita impios ullos clamores*; (ut calumniatur Amelius) cum omnibus lumine naturæ conflet, culpam peccati & mortis referre Calvinicos, gratiam sufficientem omnibus dari negantes, ut cap. seq. patebit amplius.

III. Obj. *ista explicatio Gratia efficace Bellarminiana parum aut nihil differi ab opinione illa, quæ efficaciam in voluntate humana ponit; quam tamen Bell. antea fassus est, alienam esse à Scripturis, evertere fundamentum Prædestinationis divinæ, & abusum esse nominis Gratia efficace.* Resp. Discrepant illæ 2. opiniones non minùs quàm aurum obryzum ab aurichalco. Prima enim illa vult pendere Gratia efficaciam à sola voluntatis cooperatione; nostra verò à voluntate DEI efficaci, quæ (positâ præscientia conditionata de consensu futuro Petri si sic vocaretur) ipse de industria ex speciali affectu, seligit eas gratias quas prævitet futuras efficaces, aliis usus, si eas prævidisset inefficaces. Ita Decretum PP. Generalium Societatis apud Tannerum l. c. Nanquid per hoc funditus eliminatur illa quæ efficaciam ultimè suspendit ab actuali hominis cooperatione; quæ utique tantum est ex eventu & in actu secundo; cum nostra vicissim constituat essentialiter efficacem in actu primo, ex sola illa præscientia conditionata, cum quo,

Dddd 6 Et affe

& affectu efficaci; ex quo confertur talis auxiliorum congruorum series. Vnde patet aperte, calumniari Amesium, cum ait, *Eam discrepantiam consistere in seculo verbo verborum.* Frustra Bellarmino objicit Becanum. Hunc enim à via regia deflexisse agnovit Bellarminus. Patet & falsitas omnium quæ subjicit Amesius, ac ipsa Summa disceptationis, qua claudit hoc cap. nempe: *Si DEVS tantum suadendo trahit non ad bonum, tum non alia est efficacia gratia DEI in fidelibus ad bene agendum, quam est tentationis Diaboli in peccatoribus ad malè agendum; & proinde sicut efficacia tentationis magis pendet ex voluntate peccantis quam Diaboli tentantis: sic efficacia gratia magis pendet ex voluntate bene agentis, quam DEI ad bonum excitantis.* Sed ex dictis patet luculenta disparitas, quia Dæmon tentator nec penetrat intimos animi recessus ejus quem tentat; nec scit infallibiliter, quid quavis in circumstantia voluntas humana tentationibus sollicitata sit actu a; unde Satana impossibile est, habere in promptu tentationes infallibiliter fortituras effectum; cujus oppositum de DEO & Fides & omnia recta ratio docet. Plura non addo: hæc quippe sufficiunt ad vindicationem Bellarminianæ, & Societati nostræ communis doctrinæ, quam tandem Franc. Sylvius & reliqui Professores Regii Duacenses post multorum annorum contradictionem Physicæ prædeterminationi addictissimi agnoverunt. Sic enim Decanus & Facultas illa ajunt in Epistola anno 1646. ad Fulgentium Iansenitam Lovanensem data 10. Maij: *Accusarunt Molinam PP. Dominicani imprimis, quasi Concursum tam supernal. quam natural. causa secunda libera concursu causa prima prioris simpliciter statueret, & scientiam quandam Mediam, quæ DEVS prævideret, quid causa secunda libera ageret prius primâ, si in talibus vel talibus circumstantiis constitueretur à DEO.* Nec aliud caput huius controversiæ agnovit D. Sylvius, paucos ante mortem menses, relicto hoc manuscripto: *[Quamvis scientia quæ vocatur Media, mul-*

tos habuerit, & etiam nunc habeat contradictores, nec immerito, quatenus per eam intelligitur ea notitia futurorum conditionalium, qua DEVS ante omnem actum suæ voluntatis novit, QUID PER LIBERVM ARBITRIVM CREATVRÆ ESSET FVTVRVM, si collocaretur in tali vel tali rerum ordine, (quem enim videre posset priorem primo nisi impossibilem?) si tamen per scientiam Mediam intelligatur notitia; qua DEVS novit, quid liberum arb. esset per DEI gratiam futurum, si talia vel talia auxilia ei darentur; non video cur non sit absque contradictione admittenda.] *Ecce signum cui contradicci creditum est PRIMATVS CAUSÆ PRIMÆ, pro quo Estius rationibus 40. deinde Sylvius toto lib de motione primi motoris pugnarunt; qui PRIMATVS si DEI gratia concedatur, & eripiatur lib. arbitrio, huic relicta primitate formali, libera, vitali, malè sani essemus & fingeremus nobis inimicas auxiliares copias TP. Iesuitarum (contra Iansenium &c.) Nec video, cur RR. TP. S. Dominici se Nobis totâ acie non coniungant &c. Et horum quidem copæ (quas Amesius aliique Gommaristæ sibi adlegunt) in quantas inter Catholicos angustias paulatim redactæ sint, videre licet in Tract. de Scientia media tum Hieronymi Vives Dominicani Hispani, tum Matthiæ Borulli Soc. IESV, Valentini contra eundem Vivem ante quadriennium edito, disp. V. sect. 2. & quinque sequentibus.*

CAPVT QVARTVM.

De Communicatione Gratia.

Sententia Pelagianorum fuit, gratiam à DEO omnibus hominibus paratam esse, modò ipsi eam petere & excipere velint; posse autem unumquemque ex viribus liberi arbitrii sine alia præveniente gratia ipsam gratiam expetere, invocare, excipere.

Amesius

Ameſius nihil hinc quod improbet cum invenerit, ne tamen taceret, producit *Did. Alvarez. diſtinctionem multo referentem 4. ſtatuſ heretiſ Pelagianæ*. Sed quid hoc ad rem præſentem? Nimirum familiariter cum hoc Didaco paſſim agendo videri vult in hac materia Thomiſta potiùs quàm Calviniſta, ut jam ſuprà notatum. Oppoſita Pelagianæ ſententiæ eſt Lutheri & Calvini, qui nullam agnoſcentes diſtinctionem inter auxilium ſufficiens & efficaciſ, docent, multis de eſſe ſufficiens auxilium ad ſalutem, omnibus ſcil. ii, qui non ſunt à maſſa perditionis divini prædeſtinatione liberati.

Media inter haſ hæreſes eſt ſententia Catholicorum, qui docent, omnibus hominibus pro loco & tempore ſufficiens auxilium non deſſe, & tamen ſine præveniente gratia, neminem poſſe gratiam deſiderare, petere, vel accipere. Ameſius. *Senſus igitur iſtorum Catholicorum eſt, Omnibus dari ſufficientem gratiam; & tamen ſine ſufficiente gratia neminem poſſe gratiam deſiderare, petere, accipere. Vbi 1. Obſervandum eſt, quàm difficile ſit diſcrimen aliquod ſpecioſum invenire inter ſententiam Pelagianam & Catholico-Pontificiam. Bellarm. nullum potuit oſtendere, niſi ridiculum & exſenſo ſermone: [quamvis omnibus detur ſufficiens gratia, tamen ſine ſufficiente gratia nemo poteſt gratiam accipere.] Diſcernit enim res maximè contrarias quaſi tantum eſſent diverſa: habere gratiam, & accipere gratiam ſine gratia. Obſervandum 2. etiam Pelagianos nunquam negaſſe gratiam univerſalem, ſufficientem & non efficaciſ: (talem enim controverſiam nemini ipſis movebat) ſed (ut Auguſt. hæreſ. 88. notat) inimicos fuiſſe DEI gratiaſ ſpecialiſ & efficaciſ. Sufficiens poteſtatem à DEO dari concedebant, eamque gratiam nominare, & neceſſariam affirmare non detrectabant. Realiſ ergo differentia adhuc nulla apparet inter Pontificiam hanc ſententiam & Pelagianam. Reſp. Ameſius*

iterum

iterum strenuè cavillatur (ne dicam sycophantatur.) Nam 1. verba & mentem Bellarmini detorquet in nugatorium & exensum sermonem. Quis nescit alud esse prævenientem gratiam, aliud auxilium sufficiens? Ista quippe nec convertuntur, neque opponuntur; sed subindè coincidunt, subindè differunt; & quidem posterius respectu prioris habet se ut aliquid universale, sub quo continentur auxilia non tantùm quæ veniunt nomine gratiæ Theologicæ & supernaturalis propriè sic dictæ, sed etiam quæcunque ordinis naturalis auxilia; quæ in priorem cadere nequeunt. Amelius omnia confundit, ut Veritati tenebras offundat. 2. Insigni fraude incautos tyrones implicat, dum iis persuadere satagit, hoc totum esse Pelagiani erroris, quod opponitur contrario errori Prædestinatorum, Calvinicorum & Iansenitarum. Pelagius non errabat in hoc, quòd liberum arbitrium non tolleretur cum Manichæo, Luthero, Calvino &c. nec in eo, quòd doceret, DEVM velle (voluntate antecedente & hypothetica) omnium salutem; ac proinde omnibus vi huius voluntatis divina parata esse media sufficientia. Nusquam in his erroris Pelagium notari ostendere potuit Amelius. Erravit verò in hoc, quòd negaret necessitatem auxiliorum gratiæ Christi intrinsecè supernaturalium, non tantùm efficacium, sed etiam sufficientium. Pendet ergo veritas Catholica veluti Crucifixus inter duos latrones, hæresin scilicet Pelagianam & Calvinicam è diametro sibi oppositas; ut magis jam patebit, rem totam enucleatius expediendo per seqq. Propositiones.

I. Propositio. Auxilium gratiæ DEI non ita offertur omnibus hominibus, ut DEVS expectet homines, qui illud desiderent vel postulent, sed prævenit omnia desideria & omnem invocationem, ut contra Pelagianorū reliquias definitur in Conc. Araul. cap. 3. & 4. Amelius contra liquidam veritatē non

non habuit, nisi iteratas sycophantias jam hoc & prox. capite excussas. Nimis perspicue & ex all. calumniatur.

II. Auxilium gratiæ DEI non omnibus æqualiter adest. Quid Amesius? Veritatem clarissimam negare non potest. Ait tamen: *Si de sufficiente intelligatur, non videri ab eis posse defendi, qui omnibus eam dari volunt, nisi illam gratiam, quæ uni est tantum sufficiens, respectu alterius dicere velint, esse plusq. sufficientem.* At quid hîc falsi, aut absurdi? *Quicquid sit, Pontificii hac sententia à Pelagianis non discriminantur, nunquid, ridicule Puritane, qui propositionis hujus veritatem agnoscis, à Pelagiano per hanc discrepantiam. Quod illi gratiam secundum merita dari vo'uerint, damnant Catholici omnes.*

III. Nulla esset in DEO iniquitas, etsi omnibus hominibus auxilium sufficiens ad salutem negaret, ut certissimè constat ex indignitate quam omnes ex peccato originali contraximus, unde nascimur filii iræ. Amesius. *Accipimus hanc confessionem, eorum clamoris calumniis opponendam, qui illam doctrinam crudelitatis accusant, quæ gratiam tradit minori hominum parti communicari.* Resp. Frustra hoc opponitur pro tuenda impia crudelitate Calvinistæ sequacium, qui absoluto decreto & omnino antecedenter ad ullam operationem hominum & Angelorum plerosque velut oves macello infernali Cacodæmonis addictos tantum ad ostensionem Iustitiæ divinæ; item de facto non velle etiam voluntate antecedente omnes salvos fieri, nec Christum pro omnibus mortuum.

IV. Sive detur sufficiens auxilium omnibus, sive tantum aliquibus, nos tamen de nullius salutem donec in hac vita fuerit, desperare debemus, neque ab ullo subtrahere correptionem & alia charitatis officia. Amesius. *Veram & hanc fatemur: sed opponimus eorum insaniam, qui Prædestinationis doctrinam (Calvinico-Gommaristicam) charitatis officii inimicant.*

esse nuga
fensanc
ta Rep
Si mise
sibi obl
dorum
ad actio
velit lu

V.
tempor
lis qui
autem

parente
volunt.
à Pelagi

rum est
fitatem
vino-la

stolo Ron
experien
ficientem
potestate

Neque e
omnes qu
nec deniq
pendet gr

istis err
non mo
hactenu
objecit.

Gerhard
lagianæ
Eclesia s
salutem e

II. 4. 1.
32. 35. P
(SS. Pat
bu nihil

effugantur. Resp. Frustra hoc opponitur pro defendendo crudeli Dogmate antecedentis & absolute Reprobationis, quod quis pius non horreat? Si misero reprobo liberum non est cum DEI gratia sibi oblata & data collocare se in numero salvandorum, & cum physice à DEO prædeterminatus sit ad actiones sceleratas, infanus fuerit, qui talem velit lucrari.

V. Auxilium sufficiens ad salutem pro loco & tempore, mediatè vel immediatè omnibus datur. Iis qui usu rationis utuntur, datur immediatè; ijs autem qui rationis usu carent, mediatè; quoniam parentes eorum Baptismum procurare possunt, si volunt. *Hac propositio, inquit Amesius, Pontificis à Pelagianis non distinguit.* Resp. Non omnino verum est hoc, cum Pelagiani negent Baptismi necessitatem: at esto, sufficit per eam Nos secerni à Calvino-Iansenianis. *At, inquit, contradicit hoc Apostolo Rom. 10. quomodo audient sine prædicante? Repugnat experientia, omnes adultos habere immediatè gratiam sufficientem ad salutem: Mediata donatio gratia in parentum potestate collocata est commentum omni ex parte ineptum. Neque enim omnibus parentibus notus est Baptismus; nec omnes qui norunt possunt illum quibus volunt procurare; nec denique vel ex Baptismo, vel ex voluntate parentum, pendet gratia & salus filiorum:* Resp. Ab omnibus istis erroribus & calumniis vindicat Catholicos non modò Did. Alvarez præcipuè Disp. 112. quem hætenus suæ Calvinicæ causæ patronum toties objecit, sed multò maximè ex ipso Calvini grege, Gerhardus Ioannes Vossius Lib. VII. Historiæ Pelagianæ, ubi fusissimè docet in Summa, veteris hanc Ecclésiæ sententiam fuisse, velle DEVM conversionem & salutem omnium, ac pro ea adferre illud Apostoli 1. Tim. 11. 4. 1. Petr. 3. 9. Rom. XI. 4. & 5. Ezech. XXXIII. 32. 35. Hebr. VI. 16. & 18. Dein ingenti nube testium (SS. Patrum) productâ, sic concludit: *Ex his omnibus nihil aliud consequitur, quàm docere Patres, non solum*
per

per Evangelii predicationem vocatis, verum univ-
 quoque totius Orbis incolis, qui sunt fuerunt, erunt, offerri
 oblatum ut gratiam, quæ licet non sufficiat ad immedu-
 tengerandam Fidem; sufficiens tamen sit ad id, ut homi-
 nem proximè quidem ad gratiam communem, remotè
 rem ad gratiam regenerantem possit disponere &c. Hi
 luculentis testibus SS. Iren. Tatiano, Theophilo, Cle-
 Alex. Orig. Cyp. Arnob. Athan. Cyrill. Hieros. Ba-
 lar Basil. Naz. Chrysoft. Hier. August. Cyrill. Al-
 Prosp. &c. Demum Th. 5. addit anathematismum
 Concilii Arelatensis A. C. DXXIV. seqq. Anathema
 illi, qui dixerit eam qui perit, non accepisse ut salvus
 posset. anathema illi, qui dixerit, quod vas contumeliam
 possit assurgere, ut sit vas in honorem. Quod Christus
 pro omnibus mortuus sit, nec omnes homines salvos esse
 lit, &c. Quibus consentiunt, ista Lucidus: Qui dicit
 alios deputatos ad mortem, alios ad vitam præd-
 aut quod DEI voluntate pereunt, qui pereunt &c. Hi
 omnia, quasi impia & sacrilegii repleta condemno: esse
 autem eum qui perit potuisse salvari. Hæc, nisi fallor, per
 vindicatione Bellarmini contra hæresin Prædesti-
 narianorum & Amesii calumnias sufficiunt. Dicit
 ne Vossium SS. August. &c. Patres cum Pelagio con-
 tradicere Apostolo? Videatur etiam Franc. Macedo
 in Scrinio S. Augustini. c. 9. ubi fuse ostendit, om-
 nes Lutheranos, Arminianos, ipsum Calvinum, &
 potiore[m] ejus gregis partem (exceptis paucis sig-
 dioribus) universalem hanc gratiam tueri.

VI. Auxilium DEI necessarium & sufficiens
 ad resurgendum à peccato, etsi nulli desit pro loco
 & tempore, non tamen adest omnibus momentis
 Amesius trahatur de loco & tempore; sed mysterium
 hic aliud non latet, quàm DEVM in vita productio-
 re aliquando opportunè etiam gravissimos pecca-
 tores sua gratia excitare, ut absolute & physice lo-
 quendo quovis tempore, quo eis hæc de recogitantur

in men-
 cipiend
 raliter
 DEVS
 id non
 perq. i
 vocat s
 per tur
 topere
 V
 vitanda
 porc, v
 hic An
 quam
 Hier.
 item qu
 re & p
 eienti
 peccat
 evadit
 esse, ut
 ejusmo
 utraq
 Sine c
 nemo
 non p
 vites
 quis r
 ratio
 tes,
 2. Ra
 contit
 hoc v
 pecca
 tio, c
 esse i
 niri

In mentem venit, possint ad divinam gratiam recipiendam se disponere, etsi nonnulli indurati mortaliter (hoc est, sine maxima difficultate, quam DEVS præviderit ab eis non superandam) facere id non possint. Omitto cavillos *nugatorios*, quos perq. insulse hic Bellarmino obiicit. Quæ fronte vocat *sophisticam limitationem*, cum tamen hac temperetur sententia generalis, cui se Calvinici tantopere opponunt?

VII. Auxilium sufficiens ac necessarium ad vitanda peccata, omnibus hominibus, & omni tempore, vel immediate, vel mediate præstat. Fuit hic Amesius, & Pelagianismi arguit affectionem, quam negare non potuit verbis SS. Scripturæ & Hier. Chryl. August. &c. perspicue confirmari, itémque Ratione, 1. quia indurati & excœcati verè & propriè peccant. Ergo habent auxilia sufficientia, quibus possint non peccare. Nemo quippe peccat in eo quod vitare nullatenus potest. Nec evadit vim huius rationis, dum ait, sic effectum gratia esse, ut homo possit peccare, ideòque multis optandum ejusmodi auxilio gratia semper desitui. Resp. n. hil in utraque illatione incommoat, si rectè accipiatur. Sine dubio enim nemo peccat nisi liberè volens; nemo vult liberè id quod evitare nullatenus potest; non potest deique evitare peccatum, nisi habet vires & auxilium ad evitandum. Reprobis verò quis neget esse optabilis quod fuissent pecudes rationis & libertatis & auxiliorum gratia expertes, quam illis omnibus non ut par erat uti?

2. Ratio. Ex SS. litt. & communi sententia Theoil. constat, peccatum sæpe pœnam esse peccati. At hoc verum esse non posset, si excœcati & obdurati peccare non possent. Hic silet Amesius. 3. Ratio, quia sequeretur illos excœcatos & induratos esse impeccabiles; & consequenter iniuste puniri, cum omnis pœna, si iusta sit,

pœna

poena peccati sit ac demum ante mortem desinet
 esse viatores, cum sic nec bene nec male operari
 possent. Etiam hic filet. 4. Ratio, Omne peccatum
 intrinsecè requirit libertatem. Amelius. *In
 intrinseca illa natura libertas qua requiritur ad peccatum
 est in omni actu voluntario, qui provenit à consilio: quia
 qui certo consilio aliquid vult, illud idem vellet, quamvis
 potestate maximè absolutà posset contrarium velle.* 2. Peccat
 homo etiam in eo quod non potest vitare, quando illa
 potentia eius culpà contrahitur. Resp. 1. Vt voluntas
 dici possit, voluntarium certè liberumque nec esse
 nec dici verè potest, id, quod à voluntate (quam
 tumvis suavissimè) necessitatà fit. Omnis antea
 dens necessitas physica libertati essentialiter repugnans
 pugnat, ut omnis sana Philosophia & Theologia
 docet. Resp. 2. Implicat contradictionem, peccare
 in actione vel omissione inevitabili, quantum
 vis propria quis culpà reddiderit se impotentem.
 Nam tota illa culpa & poena (peccati originalis ex
 gr.) præcedit dictamen conscientiæ, per quod ego
 hinc & nunc cognosco me obligari ad non peccandum.
 Non possum autem cognoscere hinc & nunc
 me obligari ad id, quod hinc & nunc est mihi impossi-
 bile. Sic qui propria culpa in morbum gravem
 incidit, non potest novo præcepto obligari ad mili-
 tandum, strenuè laborandum &c. Præceptum enim
 tale foret planè inutile; quod est contra essentialiter
 præcepti obligantis. Quod demonstratur ulterius,
 quia quicumque habet libertatem habet sufficientes
 vires ad non peccandum. Peccatum enim supponit
 præceptum, & DEVS præcipiens videt distinctè
 omnes casus possibiles, ad quos præceptum extendi
 velit. Vnde si velit præceptum extendi ad casum,
 in quo videt mihi impossibilem observantiam illius,
 utique vult & præcipit aliquid impossibile, hoc est
 conjunctum ex mea observantia & impotentia
 observandi, adeoque præcipit chimæram. Confirmatur
 5. quia non potest intelligi, quod aliquis

aliquis n
 Sed totu
 tia, & ne
 ad hanc
 potest re
 go perfec
 habet qu
 quicumq
 in sensu
 alioqui o
 nè omit
 composit
 bus pecca
 à peccato
 sibile.
 cam asser
 sed etiam
 omnibus
 travit eti
 verum be
 siderabile
 augens r
 remur or
 in auxilio
 auxilium
 1. 2. qu.
 objicit A
 talia, nisi
 DEVM
 etor, quon
 Notat ve
 muniter co
 omnis ac
 commisi
 speciale a
 potest di
 dum pecc
 ultimum

aliquis non teneatur ad totum id, ad quod tenetur. Sed totum id ad quod tenetur est perfecta innocentia, & negatio cujuslibet peccati mortiferi. Ergo ad hanc tenetur quilibet homo. Et tamen nemo potest teneri ad hoc, quod est sibi impossibile. Ergo perfecta innocentia est cuiuslibet possibilis. Ergo habet quivis auxilium sufficiens ad illam. Denique quicumque obligatur ad aliquid, obligatur ad illud in sensu composito cum omni alia obligatione: alioqui obligaretur disjunctivè, & sic posset impunè omittere alterutrum. Ergo homo in sensu composito cum obligatione abstinendi ab omnibus peccatis præter peccatum A, obligatur abstinere à peccato A. Ergo obligatur ad id quod est sibi possibile. Et hæc tenus dicta evincunt hanc Catholicam assertionem, non tantum de potentia physica, sed etiam de morali. Nam si Christus impetravit omnibus auxilium physicè sufficiens, utique impetravit etiam moraliter sufficiens, alioqui non fuisset verum beneficium, quippe à nemine prudenter desiderabile, utpote nullam præbens spem salutis, & augens reatum. Et certè quomodo aliàs obligaremur omnes ad spem firmissimam collocandam in auxilio divino, si norint DEVM negare multis auxilium moraliter sufficiens? Nec obstat, quod ex I. 2. qu. 109. a. 8. S. Thoma aliisque Scholasticis objicit Amesius, *peccatorem non posse vitare omnia mortalia, nisi habeat gratiam iustificans, per quam ad DEVM convertatur.* Nam addit imprimis S. Doctor, *quod non possit longo tempore, quod Amesius omisit.* Notat verò Cajet. id intelligendum *per se & à communiter contingentibus verificari hoc:* Et ratio est, quia omnis adultus saltem per se, vel est in gratia vel commisit pecc. mortale. Si est in gratia, habuit speciale auxilium. Si commisit pecc. mortale, non potest diu in eo statu abstinere à novo mortali, quia, dum peccavit mortaliter, constituit sibi suum finem ultimum propria commoda & non honestatem

aut

aut DEVM. Vnusquisque autem si longo tempore operatur, aliquando operatur secundum habitum præexistentem & finem præconceptum, nisi illum mutet. Cum ergo tot incidant occasiones peccandi mortiferè ob propria commoda, nisi mutaverit finem præconceptum, identidem peccabit iterum. Si verò illum mutet, eo ipso habet gratiam specialem, & non manebit in mortali, ad hanc enim mutationem requiritur auxilium speciale, quo possit amare DEVM super omnia. Nihil ergo hæc Objectio ad rem facit, quia in potestate hominis est auxiliis divinis uti, ut redeat cum DEO in gratiam, adeoque omnia ejus præcepta etiam diutissimè seruet. Loquuti sumus autem hætenus tantum de peccatis mortalibus, quæ solè avertunt à fine ultimo & æterna beatitudine.

IIIX. Propositio, Quamvis gratia sufficiens omnibus detur: tamen prædestinationis divinæ nulla ratio ex parte nostri assignari potest, ne conditio quidem sine qua non prædestinaretur, qui prædestinatur. Amesius agnoscit hanc posteriorem assertionem de gratuita prædestinatione esse verissimam: observari tamen vult 1. per eam gravissimi erroris damnari plurimos Pontificios, etiam magni nominis Iesuitas Vasquium, Becanum, Molinam &c. qui electionem ad gloriam docent factam esse ex prævisis meritis. Sed hoc vel imperitè, vel calumniose dicitur. Quis enim Theologorum cum Bellarmino, Suarez & Thomistis communiter Prædestinationem totam quoad omnes ejus effectus gratuitam statuens, ideò damnavit erroris gravissimi (imò vel levissimi) opinionem de gloria ex meritis prævisis tantum prædestinata? Observari vult 2. hanc sententiam Bellarmini conciliari nullo modo posse, cum is, quæ supra dixit de gratia efficaci; nisi quemadmodum efficaciam gratiæ in eo posuit, quòd suadeatur ipsi eo modo, loco tempore, quo DEVS prævidit hunc vel illum per liberum

arbitrium illam amplexurum; sic etiam electionem ad gratiam collocet in eo, quod DEVS decrevit illam cum talibus circumstantiis offerre. Hac autem ratione liber ille influxus liberi arbitrii, quo consentit aliquis auxilium excitanti gratia non esset effectus electionis; & sic nemo eligeretur ad consentiendum DEO vocanti, aut gratiam efficacem. Hac igitur tam speciosa professio Bellarmini, de gratuita Prædestinatione primariam eius partem tollit. Hac sive observatio, sive objectio jam subruta est cap. 3. in resp. ad Obj. ubi ostensum, longè aliter à Nobis constitui efficaciam gratiæ in actu primo, ac Amesius affingit.

Quæ deinceps subjicit de variis Scholasticorum sententiis, quibus constituuntur signa seu instantia, secundum quæ nostro intelligendi modo ordinentur actus ad divinam Prædestinationem concurrentes, nihil admodum faciunt ad controversiam Fidei, & omnes in Scholis censentur probabiles. Videtur autem Amesius hæc ideo commemorasse, ut haberet occasionem calumniandi SCIENTIAM MEDIAM Jesuitarum. Sed quid opus hic putidam illam calumniam toties protritam ad incudem vocare, quâ fingunt, DEVM secundum hanc præscientiam Prædestinationis decretum tam concepisse ab aeterno, quam in tempore executioni mandare? quasi nimirum præscientia illa conditionata (quod voluntas tali auxilio vocata, excitationi responsura) motivum fuerit, propter quod DEVS prædestinavit hos & non alios; quod Bellarmino cæterisque Catholicis in mentem non venit. Nihil meliores sunt sex cavilli rei qui, quibus carpit nonnulla instantia à Bell., assignata, unde denuò infert illud suum commentum, quod sic Prædestinatio non sit certa & infallibilis sua virtute, sed ratione consensus humani præsciti quidem, sed non prædestinati.

CAPVT

CAPVT QVINTVM.

Solvuntur specialiter Objectiones contra quintam & septimam Propositionem.

I. *Scriptura testatur quosdam homines à DEO excæcari & indurari.* Sic est, quid hinc inferitur? Ergo non datur illis aliquando gratia sufficiens ad resurgendum, saltem remota, ut possint salvari, si serui velint, nego sequel. Ergo non datur illis quovis momento, concedo; uti & si post gravem lapsum non supervivant pro aliquo notabili tempore. Pro nobis apertè stat illud 2. Pet. 3. *patienter agit DEVS propter vos, nolens aliquem perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti.* Et S. Prosper ad Obj. 25. *nemini DEVS correctionis adimit viam, nec quenuquam boni possibilitatem despoliat.* Sed Replicat Amesius, *Iuxta Bell. 1. 2. de amiss. gy. c. 14. obcœcatio & obduratio est, qua fit ut homo justo DEI judicio peccata præterita pœnitentis, ita destituatur auxilio divino, ut non possit moraliter non cadere: quomodo ergo potest induratus, dum talis manet, sufficiens auxilium habere ad duritiam repellendam?* Sed mox sequitur apud Bell. solutio huius dubii in 3. Observatione, scil. hanc impotentiam, qua homo excœcatus vel obduratus non potest videre quod videndum est, non esse absolutam, sed ex hypothese. Nam licet homo, dum est cœcus & obduratus, non possit cernere & cedere: tamen absolute potest, quia potest cum DEI gratia removere cœcitatē & obdurationem, quibus remotis cernere poterit & cedere. Nunquam enim DEVS ita destituit, quin saltem juvet ad impetrandam gratiam, & vires, quibus obduratio tolli possit, quando tenetur homo converti ad fidem vel justitiam, & nisi faciat peccet. Proinde qui non potest facere quod debet, sua culpa non potest, & ideo

Cap. 5.
ideo pecc
petraret.
induratio
rerum neg
firma: F
& miseria
tur suffici
miserico
corde res
sequitur

II.

omnes gent
si virtute
ficientis
poribus
men ideo
providen
go non m
que legen
sine testimo
postolus
si fuerun
secundum
suam. (u
omni aux
Manifest
DEVM
qui non c
DEO qu

III.

cante? At
in omnibu
Resp. H
& immed
auxilium
de Verita
Siqui in
relyr in a

ideo peccat; quia si peteret auxilium, utique impetraret. Instat adhuc Amelius: *Misericordia & induratio inter se opponuntur, ita ut ex uno affirmato, alterum negetur. Rom. 9. 18. Consequentia igitur est firma: Hic homo est induratus. Ergo est auxiliis gratia & misericordia destitutus.* Resp. Induratio opponitur sufficienti omni misericordiae, nego; magnæ illi misericordiae, congruæ & efficaci, quæ à nullo duro corde respuitur, concedo assumptum; unde non sequitur universaliter Amelii Illatum.

II. Act. 14. 16. & 17. 31. *DEVS dimisit omnes gentes ingredi vias suas.* At quomodo hinc nisi virtute *Quodlibeticæ* infertur negatio gratiæ sufficientis? Et si enim non ita largiter antiquis temporibus ut postea fluxit *DEI* gratia; nunquam tamen ideo ea mensura gratiæ defuit, quæ divinæ providentiæ sufficiens & necessaria visa sit. Et si ergo non miserit ad eos Patriarchas & Prophetas, neque legem scriptam dederit, uti Iudæis: tamen non sine testimonio semetipsum reliquit, ut ibid. testatur Apostolus, ideoque *inexcusabiles* ait eos Rom. 1. Certè si fuerunt *inexcusabiles*, quod *DEVM* non glorificaverint secundum notitiam, neque etiam secundum potentiam suam, (ut fatetur Amelius,) non potuerunt carere omni auxilio ad resurgendum à peccatis sufficiente. Manifestum est enim, eum minime glorificare *DEVM* secundum notitiam & potentiam suam, qui non conatur resurgere à peccatis, & reconciliari *DEO* quem unice peccando offendit.

III. Rom. 10. 14. *Quomodo credent sine prædicante? At multis non est prædicatum Evangelium. Ergo in omnibus non datur sufficiens ad salutem auxilium.* Resp. Hinc rectè negatur illis gentibus proximum & immediatum, non verò mediatum & remotum auxilium sufficiens. Vnde cum S. Thoma q. 14. de Veritate art. 11. communiter dicunt Theologi: *Siquis in sylvis nutritus ductum rationis naturalis sequetur in appetitu boni, & fuga mali, certissime credendum*

E e e

est.

est, quod DEVS ei, vel per internam inspirationem revelans
 mysteria, vel ad eum prædicatorem dirigeret. Hoc potest
 accipiendum est de iis infidelibus adultis, qui usum
 rationis pollent: nam de innumeris barbaris, quæ
 brutis pecudibus quàm hominibus sunt similiores, quæ
 sufficiens gratia propriè non datur magis quàm
 infantibus; unde de utrisque pariratione statuetur
 dum videtur. Certè de utrisque probabiliter dicitur
 posse, quod careant gratia sufficiente etiam remotè
 multis contendit contra Suarem & alios plerosque
 Franc. Macedus in *Scrinio S. Augustini* cap. XI. Sed
 quicquid de his sit, de adultis rationis usu polle-
 tibus procedit Bellarmini & communis responsio
 quòd facientibus iis quod in se est (independentè
 non ab omni gratia, sed à gratia Theologica strictè
 sic dicta & supernaturali) DEVS non denegat gra-
 tiam. Quomodo autem hinc non videantur
 bona opera naturalia mereri de congruo Gratiam
 supernaturalem adeoque Iustificationem, (quod
 non posset sine periculo Semipelagianismi admi-
 ti, cum faceret Gratiam quasi pedisequam Natu-
 ræ) id variè variè explicant in Tract. de Gratia
 Placet explicatio hæc præ aliis, quæ ait, Si post peccatum
 orig. natura humana non fuisset redempta, debu-
 issent homines habere vires saltem physicas ad vitan-
 tandam pœnam sensûs æternam, imò verisimile
 est, quòd ex DEI misericordia habuissent etiam vires
 res morales. si ergo fecissent multa bona opera
 naturalia, utique per ea meruissent, ut DEVS salu-
 rumperet illis vitam, atque ita eos auferret
 periculo committendi peccatum mortale, & sic vitan-
 currendi pœnam sensûs æternam. At postquam
 Christus obtinuit iterum elevati Naturam ad suam
 supernaturalem, conjuncta fuit (ex lege DEI
 extrinseca, sed infallibili) vitatio Inferni in adultis
 eorum consecutione visionis divinæ: & quoniam merito

rita natu
 possunt e
 um bene
 ter nocer
 darentur
 quis in
 nem infe
 gratiam
 Inferni q
 titudine.
 tum cu
 tatem, q
 um in o
 enim pri
 gruum si
 nus hum
 datur in
 rito nost
 non vult
 feligat p
 operant
 sed quia
 liores q
 ex sua
 privatis
 lius mor
 connubi
 ta illa li
 agat Re
 sum.

I
 Pater tr
 dicit à P
 si qui
 quia no

rita naturalia non extenduntur ad hanc, ideo neque possunt extendi ad illam. At Christus noluit, suum beneficium per accidens aliquibus inculpabiliter nocere, ideoque impetravit à DEO, ut quoties darentur ea opera bona naturalia, per quæ posset quis in natura lapsa non elevata mereri vitationem inferni, DEVS ex merito ipsius Christi daret gratiam sufficientem ad obtinendam vitationem Inferni quamvis connexam cum supernaturali beatitudine. Et sic commodè intelligitur illud pactum cum Christo initum per aliquam congruitatem, quæ non includat ullum meritum congruum in ordine ad præmium supernaturale. Illa enim prior congruitas in eo sita est, 1. quòd congruum sit DEO uti sua liberalitate, elevando genus humanum ad maximum bonum; & hæc fundatur in ipsa bonitate DEI, nullatenus verò in merito nostro. 2. quòd congruum sit DEO, ut quando non vult omnes proximè elevare ad tale bonum, seligat potius illos, qui secundum suas vires melius operantur; non quia id ipsi mereantur positivè, sed quia congruum est DEO seligere potius meliores quàm minùs bonos. Sicut si Rex vellet ex sua humanitate ducere uxorem aliquam ex privatis subditis; congruum esset, ut eligeret melius moratam; non quia virgo illa per tales mores connubium regium meruisset, sed quia supposita illa liberalitate decretâ in genere, prudenter agat Rex si meliorem seligat ex eo ordine subditorum.

IV. Ioan. 6. 44. Nemo potest venire nisi Pater traxerit eum: & omnis qui audivit & didicit à Patre, ad me venit. *Nemo potest venire, nisi qui trahitur. Non autem trahuntur omnes, quia non veniunt omnes. Ergo non possunt omnes venire.*

Eccc 2

venire.

venire. Resp. 1. Minor est falsa de tractatione inchoata & sufficiente, ut absolute posset qui audit discere à Patre; de tractatione completa, seu per tractatione congrua & efficaci conceditur. Resp. 2. absolute loquendo, verba illa Christi verius & aptius de posteriore hac pertractatione congrua & efficaci accipiuntur, quæ scilicet ita suadet, ut persuadeat. Dicitur autem non posse venire, qui non trahitur ita per gratiam efficacem, non quòd absolute non possit, sed quia infallibiliter non veniet, sicut etiam contra qui trahitur, potest absolute non venire, tamen infallibiliter venit. Infer hinc Amesius: Ergo iuxta Bell. absolute potest in credendo in Christum, qui non trahitur à Patre, non docetur à Deo, non audit & discit, vel cui non est datum à Patre. Resp. Omnino potest credere, qui coëptus est trahi, & addidit à Patre per gratiam prævenientem & excitantem, adeoque habuit auxilium sufficiens, ut quòd reliquum est ad hoc ut pertrahatur & discat, orando & cooperando dicat cum illa Cant. Trahe me &c. Sic Act. 17. sufficientem gratiam habebant omnes qui in Arcopago Paulum audierant differenter de Christo & resurrectione mortuorum. Sed quidam quidem irridebant; quidam verò dixerunt; audiemus te de hoc iterum; Quidam verò viri adherentes ei, crediderunt &c. Itaque ly nemo potest, in illis Dominum verbis, intelligenda sunt de potentia non antecedente, sed consequente, uti illa ejusdem Evangelistæ cap. XII. v. 39. non poterant credere. Qui autem dubitet, Iudæos illos coram quibus tanta signa Christus fecisse dicitur ibid. v. 37. non credendo gravissimo Infidelitatis scelere se obstrinxisse, adeoque habuisse potentiam antecedentem & auxilium sufficiens ad credendum? Quorsum enim Dominus illis prædicaret, signa tot & tanta coram eis faceret, hortaretur eos ad fidem, reprehenderet & inexcusabiles diceret, si non dedisset eis auxilium, quòd possent credere?

Amesius.
re, ut de ca
curata, ne
defendi, sic
tio lib. arb.
ipse fatetur
tiii, si qu
electio f
tionis. I
niam,
suam Lu
fingeren
ra est. C
ram elec
vner & i